

Socialt frikort i Danmark: "Exemplarisk reform för samhällets mest utsatta"

Försöket med socialt frikort har blivit en succé i Danmark och ett enigt folketing har beslutat att permanenta modellen. "Detta är egentligen ingen höger-vänsterfråga så det gäller att bygga allianser över blockgränserna", säger Camilla Fabricius, socialdemokrat och ordförande i folketingets socialutskott.

Den som lever i hemlöshet och temporärt missbruk har inga ekonomiska incitament att börja jobba. Lönen kvittas mot försörjningsstödet och i slutändan blir det ett nollsummespel. Så är det i Sverige och så var det tidigare även i Danmark.

Det nystartade partiet **Liberal Alliance** väckte frågan om ett socialt frikort för de mest utsatta medborgarna. Övriga partier nappade och 2018 röstade folketinget igenom ett nationellt försök som innebär att lönen, från början upp till 20 000 kronor per år, vilket senare dubbats till 40 000, inte kvittas mot kontanthjälp eller andra offentliga stöd.

Målgruppen var personer med missbruk, de som just blivit drogfria, personer i hemlöshet och psykiskt sjuka danska medborgare som inte hade tjänat över 10 000 kronor under det senaste året.

I början fanns ett visst motstånd, främst från fackligt håll och partierna på vänsterkanten. **Pernille Rosenkrantz-Theil**, socialdemokratisk socialminister sedan 2022, var skeptisk i början.

Men med tiden har invändningarna tystnat och den danska Socialstyrelsens utvärdering från 2022 visar att reformen har ökat livskvaliteten för utsatta människor. Idag handlar

debatten i Danmark främst om hur modellen kan justeras för att nå ännu fler.

– Det har visat sig att jag hade fel. Det sociala frikortet ger dessa människor en stark livsglädje och stolthet, men också en insikt om att det faktiskt går att ta sig in på arbetsmarknaden, konstaterar Rosenkrantz-Theil [i en intervju i tidningen Altinget i höstas](#).

Johnny Gjörland paketerar medicinutrustning hos brukarföreningen i Köpenhamn.

-Jag är riktigt glad över det sociala frikortet. Nu finns det många arbeten för oss som har luckor i cv:t.

Foto: Fredrik Bergman

I dag är alla partier med på banan och ett enigt folketing har röstat för att frikortet ska bli en permanent del av dansk socialpolitik när försöket upphör efter 2024. Drygt 30 miljoner danska kronor årligen har avsatts i budgeten för administrativa kostnader.

Sedan starten har drygt 11 000 personer beviljats frikort av sin handläggare på kommunen, hälften har utnyttjat det till ett eller flera småjobb. Samtidigt har dörren öppnats för över 3 000 företag, kommuner, stiftelser och sociala företag som med ett minimum av byråkrati får enklare arbetsuppgifter utförda.

Motionen kom ursprungligen från ett nyliberalt parti som var känt för sina krav på låga skatter och minskade offentliga utgifter. Det är en viktig förklaring till frikortets framgång, tror **Camilla Fabricius**, socialdemokrat och ordförande i folketingets socialutskott.

– Det gjorde något gott med socialpolitiken i Danmark att förslaget kom från Liberal Alliance. Hade det kommit från vänstern hade det kunnat bli politiska låsningar.

Hur lyder ditt råd till svenska politiker som vill driva frågan om socialt frikort?

– Först och främst ska man ha klart för sig att detta inte är någon höger-vänsterfråga. Sedan gäller det att hitta en medspelare i det andra politiska blocket. Och viktigast av allt – kom i gång direkt för detta är en exemplarisk reform för samhällets mest utsatta, säger Camilla Fabricius.

Text och bild: Fredrik Bergman

Ingångsbilden visar Flemming Johannes Pedersen. På sina

guidade visningar av Nørrebro visar han var har brukade sova – i en portgång på Lundtoftegade. "Det var enda stället i Köpenhamn där det inte var portlås."

OM FRIKORTET

Exempel på arbetsuppgifter som är okej att använda socialt frikort till:

Serviceuppgifter, packnings- och lagerarbete, enklare hantverksarbete, städning och rengöring, leveranser, köksarbete och kundtjänst.

Det sociala frikortet får inte användas till:

Självständigt arbete, frilansarbete, jobb som betalas med lönebidrag eller av företag och organisationer som saknar CVR-nummer (det som i Sverige heter organisationsnummer).

Källa: Socialtfrikort.dk

Läs mer om socialt frikort:

[Utredare ser socialt frikort som intressant](#)

[När det inte lönar sig att arbeta](#)